

Els temes

Els diccionaris de sinònims solen agrupar, amb *tema*, els substantius *matèria*, *assumpte*, *argument*, *punt*, *qüestió*, *motiu*... Això vol dir, és clar, que atribueixen a tots aquests noms una significació afí, que els fa intercanviables, no pas sempre, però sí en un cert nombre de casos. D'altra banda, en els diccionaris de definicions, la de cada un d'aquests noms es basa en d'altres noms de la llista: trobem *assumpte* i *matèria* en la definició de *tema*; *assumpte*, *qüestió* i *matèria* en la de *punt*; *punt* en la de *qüestió*; *tema* i *assumpte* en la de *motiu*; *assumpte* en la de *matèria*... Ja es comprendrà fàcilment, així, que no podem pas tenir la pretensió d'assenyalar en quins casos convé d'usar, exclusivament o preferentment, cada un dels mots de què ens ocupem. De fet, el nostre propòsit és molt més senzill i modest: fer observar l'abús que avui es fa d'un d'aquests noms, de *tema*, talment que sembla que molts hagin oblidat l'existència d'altres mots, com *assumpte*, *punt* i *qüestió*.

Les definicions de *tema* que ara ens importen són «proposició que es pren com a assumpte o matèria d'un discurs, d'un escrit, d'una discussió» i «assumpte d'una composició escolar». Sembla, doncs, que *tema* tingui una significació àmplia, general, encara que tot això pugui ésser molt relatiu.

Però si un dia anunciem que parlarem, per exemple, de les preposicions, el tema d'aquella lliçó o d'aquell comentari resta ben determinat, i, per tant, aleshores, la introducció d'expressions temporals i la d'expressions locatives no seran dos temes diferents sinó dos punts o dues qüestions d'un mateix tema. Dit altrament, podem admetre que un tema comprèn diversos punts — o diverses qüestions — i podem passar de l'un a l'altre sense que escaigui de dir, tal com n'hi ha molts que solen fer, que canviem de tema. Molt sovint, també, es parla de temes conflictius amb una exageració evident: són només certs punts, és a dir, certs aspectes més concrets d'un tema, que hom pot considerar conflictius.

Notem que, en l'ordre del dia d'una reunió es parla de *punts*: així ho comprovem al Diari de Sessions del Parlament de Catalunya. Hi ha, en canvi, els *temes* literaris (llegendaris, èpics, etc.), dits també *motius*, no previstos a les definicions dels diccionaris: el tema (o motiu) dels tres germans que cerquen fortuna, el tema de la núvia raptada...

Albert Jané